

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 10:30 uur d.d. 07 juli 2020 – 10:30 uur d.d. 08 juli 2020

5.1.2e

Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Kinderen met gezondheidsschade door uitgestelde zorg 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Kinderartsen Virologen 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Economen, gedragspsychologen Veiligheidsregio's

Samenvatting

- Uit het EenVandaag opiniepanel blijkt dat een op de zes mensen zich niet wil laten inenten als er een vaccin beschikbaar is. En bijna een kwart van de Nederlanders twijfelt of ze het zullen doen. Zes op de tien mensen (59%) willen zich wel laten vaccineren. Zij willen graag weer leven zonder beperkingen, en ze hopen dat ze groepsimmunitet kunnen bereiken wanneer zoveel mogelijk mensen een prik halen. Tegenstanders zijn bezorgd over mogelijke bijwerkingen, het hoge tempo waarin een vaccin wordt ontwikkeld en achten de kans dat het virus zich muteert groot, waardoor een vaccin op termijn nutteloos zou zijn.
- De coronawet wordt flink aangepast, na koortsachtig overleg achter de schermen tussen coalitiepartijen, melden 'Haagse bronnen' aan het AD en het NRC. Volgens deze bronnen blijft er een 'uitgeklede' wet over. Zo zijn de corona-app en het handhaven in woningen van burgers geen onderdeel meer van de wet.
- Tientallen kinderen hebben gezondheidsschade opgelopen omdat ze door de crisis te laat door een arts zijn behandeld. 'Terwijl op de ic overuren werden gedraaid om coronapatiënten te redden, durfden of mochten ouders van zieke kinderen niet langskomen bij een arts', meldt RTL Nieuws na gesprekken met kinderartsen. Nederlandse Huisartsengenootschap geeft aan dat het een aantal weken landelijk beleid was dat patiënten alleen mochten bellen of langskomen als het hoognodig was. Ze betreuren dat het soms mis is gegaan.
- Het RIVM meldt dat het mogelijk is dat de overdracht van het coronavirus via aerosolen in de lucht gebeurt. Het AD noemt het een opmerkelijke bevinding; 'want het RIVM is er altijd van uitgegaan dat het virus zich juist via grote druppels verspreidt.' Volgens viroloog Erwin Duizer (RIVM) is ventileren van ruimtes een goed idee, echter geeft hij aan dat nog niet bekend is wat 'goed ventileren' is. "Als er links in de zaal iemand staat die besmettelijk is en je ventileert van links naar rechts, dan ben je niet goed bezig".
- Erwin Duizer geeft aan dat de politiek een risicoafweging moet maken rondom de ventilatie van ruimtes.
- Nederlanders die van plan zijn de corona-app te installeren, hebben meer vertrouwen in de manier waarop de overheid de app laat ontwikkelen. Dat blijkt uit gepubliceerde studie in het economenvakblad ESB.
- Volgens crisisexpert Gert-Jan Ludden maakt het kabinet (opnieuw) een inschattingfout om in juli de crisisorganisatie te ontmantelen. Volgens Ludden zitten we nog middenin de crisis en stevenen we af op de grootste naoorlogse economische crisis met catastrofale gevolgen ook op het gebied van volksgezondheid.
- In de media blijft er aandacht voor lokale lockdowns in het buitenland. Dit wordt soms gecombineerd met vakanties. De Volkskrant: 'op vakantie en corona grijpt om zich heen, wat dan?'. Uit rondgang van NOS langs verschillende veiligheidsregio's en GGD'en zijn er nagenoeg geen plannen voor lokale lockdowns in Nederland. Hubert Bruls zegt dat het coronadashboard regio's zal helpen met het maken van keuzes. Wel moet worden bekeken hoe het dashboard wordt toegepast en welke acties nodig zijn bij bepaalde waarden.

Karakterisering berichtgeving

- Media schrijven n.a.v. het weekbericht door het RIVM dat het 'virus nog steeds op zijn retour' is.
- 'Omstreden corona-spoedwet' aangepast na kritiek'; 'coronawet aangepast, app eruit, geen controle achter de deur' koppen media na nieuws daarover van 'Haagse bronnen' aan AD.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)
Slachtofferaantallen

- Het officiële dodental steeg met negentien ten opzichte van een week geleden, maar het gaat vooral om mensen die eerder al zijn gestorven. Pas in de afgelopen week is dit doorgegeven.
- Ziekenhuizen behandelen nog steeds iets meer dan honderd coronapatiënten. Het zijn er dinsdag 103, één minder dan op maandag en twee minder dan op zondag. "De cijfers geven een stabiel beeld", zegt Ernst Kuipers. Hij denkt dat het door de vakantie de komende tijd niet drukker zal worden op de IC's. Op de IC's liggen ook 537 mensen met andere aandoeningen, meldt het LCPs. Intensivisten behandelen in totaal dus 561 mensen, evenveel als op maandag. Dit aantal schommelt al ruim een maand rond de 600. Dat is erg

rustig. Normaal gesproken zouden de IC's 900 patiënten behandelen, maar de reguliere zorg komt moeizaam op gang.

- Van de 103 coronapatiënten in het ziekenhuis liggen 24 op de intensive care. Dat is eentje meer dan op maandag. Het aantal coronapatiënten op de verpleegafdelingen daalde van 81 naar 79.
- In Europa zijn nu meer dan 200.000 mensen overleden aan corona, meldt persbureau AFP. Verenigd Koninkrijk (44.236), Italië (34.869), Frankrijk (29.920) en Spanje (28.388) zijn verantwoordelijk voor ruim twee derde van de 200.005 sterfgevallen die nu zijn geregistreerd op een totaal van 2.751.606 besmette gevallen in Europa. In Nederland zijn er tot nu toe 6.132 mensen overleden. In totaal hebben 50.694 personen in Nederland het virus opgelopen.
- De ongeveer vijf miljoen inwoners van Melbourne moeten vanaf woensdag weer zes weken zoveel mogelijk thuisblijven, aldus de premier van de Australische deelstaat Victoria dinsdag. Hij noemt de stijging van het aantal besmettingsgevallen "onhoudbaar".

Identiteiten

- De Braziliaanse president Jair Bolsonaro is positief getest op corona. Dat nieuws maakte hij vanmiddag zelf bekend op een persconferentie. Hij neemt naar eigen zeggen onder meer het medicijn hydroxychloroquine.

Informatiebehoefte

Welke informatievragen leven er bij getroffen?

- Op de corporate kanalen van VWS komen ook weinig specifieke vragen. Wel zijn er zorgen rondom mondkapjes; men vindt het onzin (schijnveiligheid) en vindt wegwerp mondkapjes vervuiling van het milieu. Daarnaast zorgen over het wel of niet uitvoeren van een autopsie, na het overlijden aan corona en het onderzoeken van onderliggende ziektebeelden.
- Op de social media kanalen van minister De Jonge kwamen geen specifieke vragen binnen. Mensen vinden het vervelend dat niet iedereen zich meer aan de regels houdt. Daarnaast positieve en sympathieke reacties op het 'Hart van Troost'. Kritische reacties zijn van mensen die vinden dat de overheid alle coronadoden op zijn geweten heeft en vinden Hart van Troost een reclamestunt.
- Op de social media kanalen van minister Van Rijn komen enkele berichten binnen van mensen die het jammer vinden dat Van Rijn gaat stoppen.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- De coronawet wordt flink aangepast, na koortsachtig overleg achter de schermen tussen coalitiepartijen, melden 'Haagse bronnen' aan het AD. De corona-app is geen onderdeel meer van de wet, ook de handhaving in woningen van burgers wordt eruit gehaald. Volgens de Haagse bronnen blijft er een 'uitgeklede' wet over. Het kabinet dreigde namelijk steun voor de wet te verliezen van een meerderheid in de Tweede Kamer, dus zijn er flinke concessies gedaan, aldus AD.
- Uit rondgang van NOS langs verschillende veiligheidsregio's en GGD'en zijn er nagenoeg geen plannen voor lokale lockdowns in Nederland. Uitzondering is veiligheidsregio Noord-Holland Noord. Die zegt een draaiboek klaar te hebben waarin een lockdown als laatste optie bij een uitbraak wordt genoemd.
- De site Infectieradar van het RIVM blijft voorlopig uit de lucht. Het RIVM verwacht de site op zijn vroegst in september weer operationeel te hebben.
- Tientallen kinderen hebben gezondheidsschade opgelopen omdat ze door de crisis te laat door een arts zijn behandeld. Terwijl op de ic overuren werden gedraaid om coronapatiënten te redden, durfden of mochten ouders van zieke kinderen niet langskomen bij een arts, meldt RTL Nieuws na gesprekken met kinderartsen.
- Het RIVM meldt dat het mogelijk is dat de overdracht van het coronavirus via aerosolen in de lucht gebeurt. Opvallend aan het onderzoek is dat de hoeveelheid druppels die mensen vormen en de concentratie virus daarin, enorm varieert tussen van mens tot mens. "Het is echt een openbaring dat die verschillen zo groot zijn: dat kan honderd tot wel tienduizend keer zoveel zijn." Het AD noemt het een opmerkelijke bevinding; 'want het RIVM is er altijd van uitgegaan dat het coronavirus zich juist via grote druppels verspreidt.'
- RIVM geeft aan dat ventileren een goed idee is, maar viroloog Erwin Duizer (RIVM) plaatst daar wel een kanttekening bij: "Het enige wat we nu niet weten is wat goed ventileren is. Dat luistert per ruimte nogal nauw. Als er links in de zaal iemand staat te oreren die besmettelijk is en je ventileert van links naar rechts, dan ben je niet goed bezig want dan blaas je het virus juist richting de andere mensen."
- De voetbalclubs die in Europa op het hoogste niveau spelen, lopen als gevolg van de coronacrisis naar schatting 4 miljard euro aan inkomsten mis. De ECA, de associatie van Europese clubs, kwam tot dat bedrag na een steekproef onder clubs uit tien landen. De Eredivisie is ook meegenomen in het onderzoek.

Buitenland

- De voorwaarden die Nederland verbindt aan een nieuwe coronalening, zijn voor Sint-Maarten onacceptabel. Sint-Maarten zegt dat Nederland onredelijke eisen wil doordrukken nu het land in crisis is als gevolg van de Covid-19-pandemie. Vrijdag bespreekt de Rijksministerraad de nieuwe coronaleningen.
- Het Belgische Interfederaal Comité voor Testing & Tracing hoopt vanaf september een corona-trackingapp beschikbaar te hebben die voor alle Belgische deelstaten werkt. De Belgische app gaat het Duitse systeem gebruiken en werkt op basis van anonieme bluetoothhandshakes.
- Uit protest tegen de aanpak van de corona-uitbraak, zijn de Verenigde Staten nu officieel uit de WHO gestapt. President Donald Trump, die het besluit eind mei aankondigde, heeft dit het parlement laten weten. Ook bij de Verenigde Naties is een verklaring binnengekomen.
- De Amerikaanse overheid betaalt de vaccinnmaker Novavax 1,6 miljard dollar om versneld te kunnen werken aan honderd miljoen vaccins tegen het coronavirus. De financiële injectie is onderdeel van dat geheimzinnige operatie Warp Speed, waarbij met miljoenen wordt 'gesmeten' in de hoop snel een vaccin tegen het virus te vinden, aldus De Telegraaf.
- Sint-Maarten opent per 15 juli haar grenzen voor toeristen uit Amerika. Dat is dinsdag bekendgemaakt door het toerismebureau het eiland. Sint-Maarten zou eigenlijk per 1 juli Amerikaanse toeristen al binnenlaten, maar dat werd uitgesteld vanwege de flinke stijging van coronabesmettingen in de Verenigde Staten.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- Tientallen kinderen hebben gezondheidsschade opgelopen omdat ze door de coronacrisis te laat door een arts werden behandeld. De ervaring van moeder Sandy van baby Jaxx, waar het 'kantje boord' voor was. Het jongetje heeft een aangeboren hartafwijking. Hij werd steeds zieker, maar werd pas geholpen toen het al bijna te laat was. Moeder Sandy: "Ik heb in al die tijd zo'n acht keer de huisarts gebeld of we langs mochten komen, maar dat hadden ze liever niet door corona. "Toen haar zoonnetje op een moment blauw aanliep, heeft Sandy 112 gebeld, waarna Jaxx op de ic belandde. Hij moest met spoed worden geopereerd. Het gaat nu naar omstandigheden goed. Zijn moeder hoopt dat dit een waarschuwing is: "Dit mag nooit meer gebeuren. Bij zo'n kleine baby slaat dit nergens op. Zo'n baby moet gewoon nagekeken worden."
- Zorggroep Alrijne heeft vorige week aangifte gedaan tegen iemand met het coronavirus die 'doelbewust medewerkers van het ziekenhuis. Aan besmettingsgevaar blootstelde'. Vier zorgmedewerkers zijn inmiddels positief getest.

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- Hoogleraar economie Johan Albrecht (universiteit Gent) roept op: Betaal fabrikanten met zeer flexibele productietechnologieën om in momenten van crisis de productie van o.a. koffiefilters in te ruilen voor die van mondmaskers en beschermingsmateriaal. 'Ondernemingen krijgen dan een vergoeding van de overheid om te investeren in flexibiliteit waardoor nieuwe markten toegankelijk worden. Flexibele technologie doet het onderscheid tussen sectoren en productniches vervagen. [...] Albrecht pleit wel voor controle of het bedrijf waar voor zijn geld geeft, en te voorkomen dat er een vals gevoel van veiligheid ontstaat.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- In de Volkskrant het verhaal van redacteur Marieke de Ruiter. Haar oma kwam te overlijden aan corona in een verpleeghuis. De Ruiter beschrijft hoe slechter haar oma zich ging voelen doordat er geen bezoek mocht komen. De Ruiter vindt dat we deze tijd nu moeten benutten om te zoeken naar oplossingen voor als die 'tweede golf' zou uitbreken. '[...] uiteindelijk hadden de overheid, verpleeghuizen, het zorgpersoneel en wij, allemaal hetzelfde doel: het leven van onze 'kwetsbare ouderen' beschermen. We zijn er daarbij alleen aan voorbijgegaan dat hun kwaliteit van leven evengoed het beschermen waard was. [...] Echt, als deze crisis iets heeft aangetoond, dan is het wel dat er meer creativiteit in dit land huist dan het gedwongen opsluiten van 110 duizend mensen rechtvaardigt. Laten we onze ouderen nooit meer zo doodknuffelen.'
- Hubert Bruls, voorzitter van de veiligheidsregio's, zegt over het dashboard dat deze duidelijk is en dat het de regio's zal helpen. Hoe het toegepast wordt, zou nog moeten blijken. Er zouden geen regels bestaan waarin wordt aangegeven tot welke actie moet worden overgegaan bij welke waarden. Dit zou niet erg zijn, omdat maatwerk wordt geboden. Afwegingen zouden door het crisisteam moeten worden genomen.

Coronawet

- 'Corona-noodwet flink aangepast na kritiek', kopt AD nadat het met 'Haagse bronnen' heeft gesproken. Die stellen dat de wet 'flink wordt aangepast', na 'koortsachtig overleg achter de schermen' tussen

coalitiepartijen. De corona-app is geen onderdeel meer van de wet, ook de handhaving in woningen van burgers wordt eruit gehaald. De Haagse bronnen stellen dat er een 'uitgeklede' wet overblijft. Het kabinet dreigde namelijk steun voor de wet te verliezen van een meerderheid in de Tweede Kamer, dus zijn er flinke concessies gedaan, aldus AD. "Er is flink wat aan verspijkerd," zegt een ingewijde. "De eerste versie deugde van geen kant, dus het is goed dat er nu veel is aangepast, want we hebben ook heel veel kritiek over onszelf afgeroepen. Het origineel was gewoon een gedrocht."

- De meest gevoelige punten waren de corona-app en handhaving 'achter de voordeur' bij burgers. De app (die overigens strikt vrijwillig in de conceptwet genoemd stond) wordt nu helemaal uit de wet gehaald. "Dit wekte alleen maar de suggestie dat deze verplicht zou kunnen worden, hoewel juist expliciet in de wet stond dat dit niet zo is", aldus een ingewijde. Voor de app, die waarschuwt als een gebruiker in de buurt is geweest van een besmet persoon, wordt een aparte wet geschreven.
- Daarnaast was er veel kritiek op het plan om via deze wet te regelen dat de politie kan ingrijpen in woningen van burgers. Het kabinet schreef dat 'binnentreden' van een woning 'noodzaak' kan zijn. Als de 'gedragingen' in een huis vrees geven voor 'onmiddellijke verspreiding van Covid-19', zou de politie mogen ingrijpen. Ook die alinea's worden geschrapt aldus AD.
- Ook gaat de wet niet voor een jaar gelden als deze is aangenomen. Er wordt nog onderhandeld hoe lang dat wel moet zijn, maar er wordt zelfs gesproken over twee maanden. Wel kan deze hierna verlengd worden, zo vaak als de Tweede Kamer daarmee instemt, meldt de krant tot slot.

Coronavaccin

- Volgens het AD hebben twijfelaars hun bedenkingen bij het hoge tempo waarin een vaccin nu wordt ontwikkeld. Farmaceuten zijn vooral bezig om snel een vaccin op de markt te brengen en staan minder stil bij de mogelijke bijwerkingen, klinkt het. Een ander veelgehoord tegenargument: de kans dat het coronavirus muteert, is groot, waardoor een vaccin op termijn nutteloos is.
- Hans van Vliet (Rijksvaccinatieprogramma) reageert optimistisch op de uitkomst: "Dat geeft aan dat een groot deel van de bevolking er welwillend tegenover staat zonder nog iets van het vaccin af te weten".
- Volgens Van Vliet hangt het van twee zaken af hoe mensen daadwerkelijk gaan reageren als het vaccin er is: "Het eerste is: Hoe doet het vaccin het? Gebeuren er gekke dingen of gaat het eigenlijk heel goed en werkt het als een tierelier? Het andere waar het heel erg van afhangt is hoe gaat het met de ziekte. (Moet iedereen worden gevaccineerd, of alleen de risicogroepen)."
- Volgens gedragspsycholoog Roos Alink van onderzoeksbureau SHIFT, bestaat er 'bij vaccins altijd een hoge mate van koudwatervrees'. "Dat zal bij corona niet anders zijn." Alink vermoedt dat veel mensen denken dat één vaccinatie meer of minder niet uitmaakt. "Mensen gaan ervan uit dat de meeste Nederlanders zich sowieso wel laten inenten, waardoor vanzelf groepsimmunitet ontstaat. Maar als iedereen zo denkt, is een coronavaccin volstrekt nutteloos."
- Volgens Ab Osterhaus zijn vaccins tegenwoordig juist 'veiliger dan ooit'. "In de zoektocht naar een coronavaccin gaan onderzoekers ook echt niet over een nacht ijs. Tegelijkertijd: de kans op geringe bijwerkingen is niet te voorkomen. [...]" Osterhaus denkt dat de kans groot is dat het virus in de toekomst muteert, maar dat het vaccin hoogstwaarschijnlijk ook bescherming biedt na zo'n virusmutatie."
- Osterhaus noemt het wantrouwen tegen vaccins in Nederland een groeiend probleem. "[...] Steeds vaker menen ze dat een vaccinatie overbodig is. Ze brengen anderen - en in dit geval vooral ouderen - in gevaar."

Gezondheidsschade kinderen door uitgestelde zorg

- RTL Nieuws meldt dat tientallen kinderen gezondheidsschade hebben opgelopen omdat ze door de coronacrisis te laat door een arts werden behandeld. Ouders van zieke kinderen durfden of mochten niet langskomen bij een arts. Met ernstige gevolgen.
- De onderzoeksredactie van RTL Nieuws sprak meerdere kinderartsen die zich zorgen maken. Zo zegt kinderarts Nathalie Schrijver-Levie van het Leids Universitair Medisch Centrum dat patiënten om verschillende redenen te laat naar hun ziekenhuis kwamen: "Sommige ouders waren bang om met hun chronisch zieke kind naar het ziekenhuis te komen, omdat ze bang waren daar corona op te lopen. Ook waren er ouders die dachten dat je alleen nog met coronaklachten naar de dokter kon." Maar soms kwam de vertraging ook omdat een huisarts te laat doorverwees. "In veel gevallen hadden patiënten en hun familie alleen telefonisch contact met een huisarts. Door de telefoon was het toch niet altijd even duidelijk wat er aan de hand was", zegt kinderarts Schrijver-Levie.
- Kinderartsen zagen de afgelopen maanden tientallen minderjarigen die gezondheidsschade opliepen doordat ze te laat in het ziekenhuis kwamen. Ze gaven dit door aan een speciaal meldpunt van de

Nederlandse Vereniging van Kindergeneeskunde. Voorzitter Karoly Illy: "Ik ben erg geschrokken van die aantallen. Het gaat om zeker vijftig meldingen, met soms ook ernstige schade. Er zijn te veel kinderen die zieker zijn geworden dan nodig en dat moeten we zien te voorkomen." Illy zag in de meldingen verschillende schrijnende voorbeelden: "Dan hebben we het bijvoorbeeld over kinderen die onnodig op een intensive care terechtkomen, omdat de diagnose diabetes te laat werd gesteld. Of baby's die telefonisch werden beoordeeld en daardoor uiteindelijk onnodig in het ziekenhuis terechtkwamen" Hij legt uit dat mogelijk veel leed was voorkomen als die kinderen eerder waren gecontroleerd.

- Het Nederlandse Huisartsen genootschap geeft aan dat het een aantal weken landelijk beleid was dat patiënten alleen mochten bellen of langskomen als het hoognodig was. Huisartsen mochten zelf bepalen hoe strikt zij daarmee omgingen. Ze betreuren dat het soms mis is gegaan: "Het is erg als dit soort dingen misgaan. Het is belangrijk te weten wat er fout is gegaan of verbeterd moet worden en daarvan vervolgens te leren." De NHG kan niet aangeven of ze concrete stappen hierin zetten.

Invloed aerosolen op besmetting

- Volgens RIVM-onderzoeker en viroloog Erwin Duizer was het puur toeval dat het onderzoek van het RIVM rondom aerosolen een dag na de open brief van 239 wetenschappers kwam. Echter is uit het onderzoek niet gekomen hoeveel virusdeeltjes nodig zijn voor een infectie.
- Duizer geeft aan dat de politiek een risicoafweging moet maken rondom de ventilatie van ruimtes. "[...] De huidige maatregelen hebben het virus ingedamd, maar het beleid is nooit geweest om het risico tot nul terug te brengen. Die boodschap heeft ook het RIVM nooit uitgedragen. Daarom zeggen wij ook nu: wees bedacht op dit risico. Maar het is de vraag of de hoge kosten van ventilatiesystemen in verhouding staan tot die enkele uitbraak die je ermee zou voorkomen."
- Hoogleraar virologie Ron Fouchier: "We weten niet hoeveel levend virus in de druppeltjes terecht komt, we weten niet hoeveel in die druppeltjes infectueus blijft en niet hoeveel infectueuze virusdeeltjes nodig zijn voor een infectie. Voor antwoorden zijn experimentele bewijzen nodig en die geeft deze studie niet."

Hoe wordt naar de overheid gekeken?

- Volgens crisisexpert Gert-Jan Ludden maakt het kabinet opnieuw een inschattingfout om in juli de crisisorganisatie te ontmantelen (de eerdere fout was de focus op de ic's i.p.v. op andere relevante gebieden). Ludden vindt dat met de afschaling een verkeerd signaal wordt gegeven en verliest Den Haag de grip op de crisis. Zo zitten we nog middenin de crisis en stevenen we af op de grootste naoorlogse economische crisis met catastrofale gevolgen ook op het gebied van volksgezondheid. 'De overheid moet alert en slagvaardig blijven regeren. Dat kan veel beter vanuit een professionele en herkenbare crisisorganisatie dan binnen de stroperige overlegstructuren van ons poldermodel.' Ludden acht de kans dat de komende periode langs elkaar heen wordt gewerkt groot is, met verwarring, ontreding en toenemende publiekelijk wantrouwen tot gevolg.

Onderzoek en opiniepeilingen

- Een op de zes mensen wil zich niet laten inenten als er een coronavaccin beschikbaar is. En bijna een kwart van de Nederlanders twijfelt of ze het zullen doen. Dat meldt EenVandaag op basis van een opiniepeiling onder ruim 35.000 mensen. Zes op de tien mensen (59 procent) willen zich wel laten vaccineren. Zij willen graag weer leven zonder beperkingen, en ze hopen dat ze groepsimmunititeit kunnen bereiken wanneer zoveel mogelijk mensen een prik halen, aldus het actualiteitenprogramma. Tegenstanders zijn bezorgd over mogelijke bijwerkingen. Jongere mensen hebben minder behoefte om zich te laten vaccineren. Van de groep tot 55 jaar wil de helft (50 procent) een inenting tegen corona. Onder de mensen die het nog niet weten zijn volgens EenVandaag veel ouders van kinderen tot 18 jaar. Van de ouders die meededen aan het onderzoek zegt 28 procent sowieso een prik niet nodig te vinden.
- Nederlanders die van plan zijn de corona-app te installeren, hebben meer vertrouwen in de manier waarop de overheid de app laat ontwikkelen. Dat blijkt uit gepubliceerde studie in het economenvakblad ESB. 'Iets meer dan een derde blijkt de app onder alle scenario's te installeren. Voor iets minder dan een derde blijkt zelfs de minst ingrijpende optie niet aantrekkelijk genoeg: ze willen onder geen beding de app installeren. De rest installeert de app in de ene situatie wel en in de andere situatie niet. De onderzoekers merkten dat er twee verschillende groepen zijn. De ene groep hecht grote waarde aan privacy en juist weinig waarde aan het eventueel voorkomen van sterfgevallen door de app. De andere groep wil vooral de negatieve gevolgen van het virus tegengaan en vindt het niet erg als winkels bezoekers zonder app weigeren'.